Greg Bear

Marťanské ricorso

(A Martian Ricorso)

Ikarie 1993/10

Je marťanská noc. Zima, tma a hvězdy, všechno je tak intenzívní, až to vytváří hudbu podobnou slabému cinkání ledových xylofonů. Možná drhne hadice od mé vzduchové nádrže, možná je to jen výplod mé představivosti. Možná je to skutečné.

Stojím na okraji Swiftovy plošiny, a jak šeptám do přilbového záznamníku, bojím se pohnout či zhluboka se nadechnout, ze strachu abych neporušil cosi posvátného: přísný Boží dohled nad kráterem Edom. Šel jsem ven, pryč od přistávacího modulu a členů naší posádky, abych si v hlavě srovnal myšlenky ohledně toho, co se přihodilo.

Marťané přišli právě před dvanácti hodinami. Jako příval pět stop vysokých laboratorních krys, běhajících a skákajících na svých mocných, silných nohách. Připadalo nám to, jako kdyby vzali přistávací modul útokem, s úmyslem převrátit jej. Ale teď se zdá, že jsme jim jenom stáli v cestě.

My jsme tu však jenom neseděli a nedovolili jim, aby nás zaplavili. Žádného z nich jsme nezabili, žádnému z nich jsme neublížili — abychom je zaplašili, Cobb po nich tloukl rolí fólie a já jsem použil deštníku poškozené směrové antény. První kontakt, a my jsme museli vypadat jako klauni v nějaké staré němé grotesce. Křídla kluzáku měla nebezpečně blízko k tomu, aby byla vážně poškozena. Těch pár trhlin jsme před příchodem noci zalepili fólií a přetřeli. Mělo by to stačit, pokud je polymerické lepidlo na sylar tak dobré, jak se inzeruje.

Avšak osud, který by nás za této expedice čekal, se dal předvídat. Během oprav se zlomily kleště na napínání rámu. Další záplavu si nemůžeme dovolit, i kdyby byli jen zvědaví.

Cobb a Link se zle pohádali ohledně sebeobrany. Dosud se mi podařilo zůstat neutrálním, ale momentálně sympatizuji s Cobbem. Přesto mě má touha zůstat naživu neochrání před tím, abych se necítil hrozně provinile, jestliže budeme muset pár Marťanů zabít.

Během posledních pár dní jsme udělali řadu objevů. Schiaparelli měl pravdu. A Percival Lowell, výstřední génius mého domovského státu, nebyl tak zbloudilým pozorovatelem, jak jsme si všichni během minulého století mysleli.

Zbývá mi ještě hodina, než se musím vrátit do modulu a strávit se svými druhy společně noc. Tak dlouho tu v tom chladu mohu vydržet. Ale samota může být ještě horší. Nevím, proč jsem sem ven chodil; snad jen abych si vyčistil mysl, všichni jsme v takové nějaké nepřirozené, úzkostlivě ovládané, a tak nějak maskované panice. Potřebuji vědět, co si o celé situaci myslím, bez svých pomoci kamarádů.

Stěna plošiny a dno Edomu jsou tak pusté. S výjimkou otisků tisíců nohou všude kolem mne… Prázdné a bez života.

Zítra ráno vyztužíme rozdrcené tlumiče saní na pravém boku a připravíme nouzové automatické spouštění raketových motorů kluzáku. Ten má již částečně rozložená křídla kvůli prohlídce tkaniny — dokončené právě předtím než zaútočili Zimní vojáci — a již jsme dokončili přečerpávání paliva z přistávacího modulu do stupně určeného k vynesení na oběžnou dráhu. Když nás kluzák dostane nahoru nad třetí tryskový proud, doufáme, že opatrným manévrováním se dostaneme právě do té správné polohy, abychom mohli naši malou kabinu odpálit nahoru a ven z atmosféry. Pár minut na tryskách a můžeme se spojit s družicí, pokud nás Willy bude chtít vzít.

Pokud to nedokážeme, tyto záznamy budou vším, co bude třeba vysvětlit, někdy v budoucnu, ohledně toho, proč jsme se nedostali zpátky. Přílbovou paměť přehraji do teltermu přistávacího modulu, naplněného letovou telemetrií a dalšími údaji v počítačem doplněných zkomoleninách, a dám počítači pokyn, aby to vše uložil na skleněné textové disky.

Prašná bouře, která osmirkovala naši směrovou anténu a donutila mne k tomuto nouzovému, řešení, se utišila před dvěma dny. Naše

nejposlednější objevy jsme velení mise neohlásili; stále si rovnáme své myšlenky. Je to konec konců významná příležitost. Nechceme udělat nějaké faux pas a uvést lidi doma na Zemi ve zmatek.

Také je tu ten problém s komunikací. Nemůžeme se již spojit přímo se Zemí. Zbývá nám vysílačka kabiny, kterou může Willy zachytit a zesílit pro retranslaci kdykoli jsou k tomu dost dobré podmínky. Momentálně jsou podmínky strašné. Sluneční bouře, která nás cestou sem pronásledovala jak Ikara a zahnala nás zpátky hluboko do Willyho prostorného trupu, je stále v činnosti. Její účinek na marťanskou atmosféru je překvapující.

Vysílačka je rovněž v trupu kluzáku, ale ta je pouze krátkého dosahu a sotva dobrá pro něco jiného než telemetrii. Takže to, co vysíláme, je velmi zkomolené, příjem je přijatelně čistý, a vždy v době, kdy Willyho není možné vidět, když je za nebo pod Marsem, nastane asi dvacetiminutové úplné přerušení spojení.

Také bychom mohli Willyho zasáhnou zaměřovacím laserem, upraveným pro přenos signálů. Momentálně si to ale budeme šetřit pro opravdu důležitá sdělení, jako čas startu a přibližnou výšku, vypočítanou z paliva, které nám zbývá, poté co explodovalo přepravní potrubí… bylo to před třemi dny? Když byla v noci větší zima, než inženýři mysleli, že je možné, a přesáhla parametry izolace.

Teď se vracím dovnitř. Už je tu toho příliš. Příliš tma. Není vidět žádné měsíce.

Teď ke klávesnici. Ke smysluplnému monologu.

Velitel mise Linker, první pilot Cobb, a já, specialista mise Mercer, jsme dokončili devadesát procent místní průzkumné práce a srovnali ji s Willyho podrobným mapováním. Co jsme objevili, bylo fascinující.

Jeden čas existovaly na Marsu linie, pruhy jako kanály. Až do doby před jedním stoletím je dokázal odhalit ostrozrakému pozorovateli za dobré noci kterýkoli dobrý dalekohled na Zemi. Jak míjela desítiletí, nebylo to zvýšenými schopnostmi astronomů a kvalitou jejich přístrojů, co vyhladilo tyto čáry, ale koncem posledního století *Anno Fecundis*. Je moje latina správná? Nemám slovník, abych se podíval.

S koncem Úrodného roku, dlouhého tisíc století, přišly první ničivé písečné větry.

Zdejší stavby musely, než byly smeteny, připomínat pohádkové paláce. Jednou jsem viděl na Filipínách tržiště plné prázdných nádob na ocet vyrobených z roztavených láhví od Coca Coly. Měly sklo tak tenké, že jste je mohli rozbít tak, že jste ťukli nehtem na pravé místo — ale snadno udržely dvacet či třicet galonů tekutiny. Tyto kolonie musely vypadat jako vinné hrozny z tisíců tenkých skleněných láhví na ocet, tmavých jak smaragdy, tyčících se na pavoucích nožkách a napájených vodou čerpanou tepnami velkými jak římské akvadukty. Prozkoumali jsme jednu oblast a nalezli úlomky pohřbené v červeném písku v pásu širokém třicet mil. Z výšky jedné míle nebo tak nějak je dosud možné vidět okraj struktury, pokud víte, kam se dívat.

Ani jedna z předchozích dvou expedic je neobjevila.

Jsou *naše.*

Linker věří, že tyto stužky se jednou rozprostíraly po celé planetě. Před písečnou bouří Willyho infračervené mapování mu to potvrdilo. Téměř na všech místech, která Lowell zmapoval, jsme mohli vysledovat pásy ruin — dokonce městská centra, o kterých někteří z jeho následovníků říkali, že viděl. Akvadukty obepínaly planetu podobně jako švy na basketbalovém míči, setkávaly se u černých nádrží velikosti oceánů, zakrytých skelnými membránami. Nádrže byly naplněny řídkou nachovou tekutinou, nějakým druhem pryskyřice, prohřívajícím se na slunci, podstupujícím fotosyntézu. Pryskyřice byla pumpována za vysokých tlaků skrz tkáň a skleněné roury, a vyživovala rostlinám podobné kolonie obývající láhve.

Pravděpodobně postrádaly jakýkoli druh vyšší inteligence. Ale jejich architektonické výkony nicméně všechny naše zahanbují.

Písečné bouře a rychle vysušující počasí posledního století dosud boří ony jemné struktury. Devadesát pět procent či více již spadlo, a zbytek je příliš nestabilní pro bezpečné zkoumání. Jsou pořád ještě velkolepé. Když stojíme na okraji pláně rozbitých láhví a roztříštěných pylonů táhnoucích se k obzoru, nemůžeme si pomoci a cítíme se velmi mladými a velice malými.

Před týdnem jsme objevili, že po sobě zanechaly spory, pohřbené hluboko v červeno-oranžovém písku, pevnější než kokosové ořechy a velikosti asi fotbalových míčů.

Před šesti dny jsme zjistili, že na Marsu jsou podmínky pro život ve všech sezónách. Když jsme vykopávali ledové čočky, které lokalizoval Willy, narazili jsme v jedné jeskyni na skrýš s kožovitými skořápkami, podepřenou průsvitným organickým cementem. Neměli jsme čas úplně ji prozkoumat. Podařilo se nám vzít pár vzorků cementu — úzkostlivě jsme se vyhýbali tomu, abychom vejce porušili — a vypadli dřív, než nám došly nádrže. Když jsme vysekávali vzorky, všimli jsme si, že stěny byly vzorovány šestiúhelníkovými rytinami. Jestli z konstrukčních důvodů nebo jako dekorace, to jsme nedovedli říct.

Včera, to je asi před dvaceti šesti hodinami, jsme viděli něco, o čem věříme, že to byla vylíhlá mláďata: Zimní vojáky. Bylo jich pět nebo šest, chodili podél okraje plošiny, a z místa kde jsme seděli v přistávacím modulu nebylo vidět o moc víc než bílé skvrnky.

Jeli jsme písečnými saněmi pět kilometrů z místa přistání, abychom znovu prozkoumali skrýš, a podívali se na to, co Willyho mapování odhalilo jako poslední stojící zbytky akvaduktového mostu v naší blízkosti. Původní skrýš jsme nenašli. Zřícenými jeskyněmi naplněnými kožovitými vaječnými skořápkami byla krajina přímo posetá. V ruinách se toho prohánělo víc než jenom písečné bouře — po konstrukcích se jak mravenci po mršině hemžily smečky klokanokrysích Zimních vojáků. Odlamovaly kousky, jedly, nebo jenom skákaly jak písečné blechy.

Linker jim dal jméno. Nadšeně snímal záběry. Jako školený exobiolog byl v zápalu vzrušení a spekulací. Jeho momentální teorie je, že Zimní vojáci se oddávají destrukci, naprogramované v jejich genech, a to neodvolatelně. Dali jsme se na saních na ústup, nebyli jsme si jistí, jestli bychom jimi nemohli být také zaplaveni.

Linker blábolil — promiňte, vykládal — po celou cestu k přistávacímu modulu. „To je jako Giambattista Vico vzkříšený ze hřbitova dějin!“ Sotva jsme poslouchali. Linker přesahoval naši schopnost chápání. „Pryč se starým, sem s novým! Názorný příklad Vicova historického ricorsa.“

Cobb a já jsme byli mnohem méně entuziastičtí. „Nerozlišující smradi," bručel. „Jak dlouho bude trvat, než nás najdou?"

Nereagoval jsem okamžitě. Jako za každé situace ve svém životě jsem se rozhodl potlačovat své emoce a vyčkávat, jak se věci vyvinou.

Cobb uměl dobře předvídat. Naneštěstí pro nás, náš přistávací modul a kluzák čněly nad povrch jako zbloudilý úlomek akvaduktu. V tomto stádiu svého mladého života nemohli Zimní vojáci dělat nic jiného, než všechno obsypat.

Před hodinou jsem se odvážil vyslat zprávu o našem objevu. Dosud jsme na naše žádosti o instrukce pro první kontakt neobdrželi žádnou odpověď. Pravděpodobnost byla tak malá, že pro to nikdo nepřipravil plán.

Zpráva byla pravděpodobně zkomolena.

Ale dost pesimismu. Kam jsme se dosud ve svých spekulacích dostali?

Pánové, jsme na předělu mezi cykly. Jsme svědky konce zeleného a rudohnědého Marsu z doby mládí lidstva, žebrovaného pohádkovými mosty a uzavřenými moři, a přicházíme na pochmurnější, praktičtější svět, připravující se na dlouhou zimu.

Bílé Marťany jsme nezkoumali do žádných podrobností, takže neexistuje žádná možnost vědět, jestli jsou či nejsou inteligentní. Mohou to být noví páni Marsu. Jak se s nimi máme seznamovat — pasivně, jak si myslí Linker, nebo tak, jak je přesvědčen Cobb: bránit se proti stvořením, která mohou, ale nemusí patřit k našemu otcovskému řádu myslitelů?

Co můžeme očekávat, pokud se nebudeme bránit?

O tom ať spekulují vaši teologové a exobiologové. Máme my být prvními, kdo spáchají hřích meziplanetárního Kaina? Nebo to mají být Marťané?

Vyztužit tlumiče nám zítra zabere devět či deset hodin. Náš kluzák stojí s napůl pokrčenými sylarovými křídly, šustí a pleská v sílícím větru, stříbrná barva proti tmavé stěně Swiftovy plošiny.

Sluneční světlo ozařuje vršek plošiny. Růžová obloha na východě, pohádkové mosty, pohádková krajina! Růžová a snová. Oblaka ledových krystalů zahalují blednoucí záclonu polární záře. Nebe nad

hlavou je černé jak obsidián. Mezi růžovým východem slunce a obsidiánovou černí je pás hematitu, tmavá duha jak pouťové sklo, možná vytvořený krystalickým prachem z akvaduktu vyneseným do vzdušných proudů. Z našeho výhodného postavení na plošině můžeme vidět, jak píseční démoni tančí na východním okraji Edomu a skály v okolí Moab-Marduk vystupují z prachu jako sloupy nějakého starobylého chrámu.

Od posledního záznamu jsem si asi tak na hodinku zdříml. Willy vyslal novou mapu. Objevil konstrukci poblíž západního okraje kráteru Edom — čerstvou konstrukci, nebyla tam před několika dny, kdy byla oblast naposledy pozorována. Šestiúhelníkové útvary — zdi a něco, co by mohly být cesty. Z jeho výšky musejí soupeřit s Velkou čínskou zdí. Jak by mohly být takové monumentální stavby postaveny během pouhých dní? Byly za předchozích přeletů přehlédnuty? To není pravděpodobné.

Takže tady to máme. Kolonie, které vystavily mosty akvaduktu, nebyly jedinými architekty na Marsu. Zimní vojáci ukazují své schopnosti. Jsou ale inteligentní, nebo jenom sledují nějaký instinktivní příkaz? Nebo obojí?

Oba muži teď zase spí. Tvrdě pracovali, stejně jako já, a tak spí hlubokým spánkem. Cvakání teltermu je neprobouzí. Já nemohu moc spát — ne víc než hodinu v jednom kuse, než se celý zpocený probudím. Můj organismus je přetížený a nechci se uchýlit k uklidňujícím prostředkům. Takže tu sedím a donekonečna pozoruji okolí.

Linker je z nás největší. Ačkoli jsem s ním pracoval po tři roky před touto misí, a strávili jsme přes osm měsíců ve stísněném prostoru, sotva toho člověka znám. Není to tichý člověk a je vždy ochoten vyjádřit své mínění, ale stále mne překvapuje. Má svůj způsob jak, když poslouchá, zvedá obočí, široce otevírá své tmavé oči a vraští čelo. Připomíná mi to psa nastražujícího uši. Ale musel by to být ďábelsky bystrý pes. Je jistě víc oddaný věci než Cobb nebo já. Je v USN jedenadvacet let, patnáct z toho ve vesmíru, má specializaci v planetární geologii a půl tuctu dalších disciplín.

Cobba je na druhou stranu možné přečíst jak knihu. Má sklon k tloušťce, i když spíš pokud jde o vzhled než o hmotnost; váží jen o málo víc, než vážím já. Je menší a při práci se mračí; zdá se, že do-

končit nějaký úkol ho stojí dvojnásobek jeho normálního soustředění. Tím, že to říkám, mu nekřivdím. Práci dokončí, a dobře, ale stojí ho to víc než by to stálo Linkera. Toto úsilí navíc někdy otupuje v nepodstatných věcech jeho logické myšlení. Po duševní stránce si nestojí špatně, obzvlášť ne za takové situace, jako je tato. Houževnatost a rychlé reflexy jej vynesly na přední místo v programu přistání na Marsu. Víceméně jej proto respektuji, ale… Často jsem si myslel, že má tendenci být příliš technickým, že miluje stroje víc než lidi, a z důvodu svého více humanitního vzdělání se mi to protiví.

Linker a já jsme ho jednou na vyjížďce ven málem přivedli k slzám. Mluvili jsme o pěti či šesti tématech najednou, měnili jsme námět každé tři čtyři minuty. Byla to krutá hra a nikdo z nás na to není pyšný, ale já za sebe mohu svalit část viny na plánovače mise. Tři je příliš malá společnost na tříletou misi ve vesmíru.

Poslední dobou jsem přemýšlel (jak mohou jisté předchozí pasáže naznačovat) o bibli. Výchova v mém pozdním dětství spočívala ve stimulaci nebezpečím a morálními dilematy. K mým myšlenkám přispěly mapy Marsu se svými biblickými jmény. Jsme nedaleko od Edenu. Stojíme v bájném Moabu, nad pásmem Moab-Marduk. Marduk je ve Starém zákoně jedním z hlavních „báalů“. Kráter Edom — Edom znamená zrzavý, je vhodným jménem pro marťanský kráter. Já mám zrzavé vlasy. Říkejte mi Ezau!

Zpátky k záznamníku. Čas na mne těžce doléhá. Uchýlil jsem se do prostoru pro výstroj abych přestál jakousi roztržku mezi Linkerem a Cobbem. Linker, stále pacifista, dával najevo své zděšení ze spáchání vraždy na příslušnících jiného druhu. Jeho morální ohledy jsou zvláštně vybíravé — v devadesátých letech bojoval v Mexiku. Mohlo by to vést ke skutečně ošklivé konfrontaci, pokud nám strach nedodá sil a nestanou se z nás bratři.

Ach, Bože, už zase přicházejí! Vyhlížím okénkem, které vede na východ. Musí jich být pět nebo šest tisíc, lemují vzdálené kopce jak Indiáni. Utočí jich tolik… Cobb může prosadit svou a stejně to bude jedno, i tak dostaneme lekci. Jestliže na křídle roztrhnou větší kus sylaru, než jaký dokážeme napnout pouhýma rukama, zůstaneme tu navždy.

Bylo to jen tak, tak. Cobb jim vypálil nad hlavy dávku ze zaměřovacího laseru. Od jejich pohybu a od větru bylo ve vzduchu dost zvednutého prachu na to, aby to způsobilo pěknou podívanou. Pomalu se pohnuli směrem zpátky a pak zmizeli za kopcem. Laser je dostatečně silný na to, aby je spálil, kdyby toho bylo zapotřebí.

Linker řekl jenom tolik, že by radši zemřel, než aby zvětšil Kainův hřích. Já se obávám méně toho hříchu než o náš start. Musíme ještě vyztužit tlumiče saní. Linker je teď venku pod průlezem na pravoboku a upíná pás, který bude, až spustí raketové motory, držet jednu část kluzné plochy vodorovně.

Teď je na východě znovu vidět prach. Pomalu přichází noc. Až zapadne slunce, bude příliš zima na to, pracovat venku delší dobu. Pokud je podstatou Zimních oddílů voda, jak přežívají noc? Mají ve své krvi nemrznoucí kapalinu jako arktické ryby? Mohou udržovat aktivitu za teplot mezi padesáti a stem stupňů pod nulou? Nebo budeme až do východu slunce mimo nebezpečí, dokud se budou Marťané hřát ve svých přikrývkách a my ve svých výsuvných postelích, trápeni noční můrou?

Pomohl jsem Linkerovi upnout ten pás. Pak jsme všichni pracovali na saňovém tlumiči. Cobb namontoval laser na trojnožku od kamery — bystrý to válečník. Linker mu poradil, aby si dával pozor na rozedřený přívodní kabel. Cobb se na něho podíval s jakýmsi smutně rozmrzelým výrazem a šel po své práci. Až na tu trochu hašteření a té svérázné hry na oné vyjížďce se nám dařilo až do posledních několika dní udržovat vzájemný respekt. Teď ztrácíme kontrolu. Jeden čas jsem si představoval, jak všichni skončíme misi jako přátelé na celý život, budeme se po letech vzájemně navštěvovat, ukazovat si fotografie svých vnoučat, a stěžovat si na úroveň mladých důstojníků, poté co jsme odešli do důchodu. Jaký sen.

Z jinovatky nahromaděné během noci stoupá pára. Mizí jak děvka po večeři.

Kdybychom teď chtěli vyslat zprávu Willymu, museli bychom sundat laser a znovu jej namontovat. Poruchy zesílily a Willy říká, že náš signál se zhoršuje.

Během noci došlo k dalším pádům ledu. Linker byl také vzhůru. Moje nespavost se na něj sama od sebe přenesla — je to ideální pro držení dlouhých hlídek. Pády kusů ledu jsou tu daleko častější než na Zemi — zbytky komet a asteroidů procházejí touto řídkou atmosférou snadněji. Menší kus spadl šedesát metrů od našeho stanoviště a zanechal působivý kráter.

Další přestávka. Willy vysílal zprávu od Kontroly. Podařilo se jim zachytit a rekonstruovat naši žádost o pokyny ohledně prvního kontaktu. Museli si myslet, že žertujeme. Tady je část vysílám:

„Myslíme si, že nejste spokojeni s objevem obřích rostlin na Marsu. Dr. Weridef radil ohledně Marťanů… (porucha)… nějaké jasné náznaky jejich schopnosti vystřelovat velká válcovitá tělesa do vesmíru. Dávejte si pozor na trojnohé stroje. Druhý názor je od Franka: Ne všichni zelení Marťané jsou Tharkové. Chce vzorek od Dejah Thoris — nemůžete opatřit vejce?“

Po zklamání z vysílání jsem si oblékl skafandr a šel se projít. Linker se oblékl po mně a chvíli mne následoval. Ozbrojil jsem se kusem hliníkové tyče z poškozeného tlumiče. On nenesl nic.

Swiftova plošina měří napříč asi čtyři sta kilometrů. Na jejím severním obvodu se kdysi tyčil do výšky jednoho kilometru nebo tak nějak akvadukt, klenul se přes roviny, a pokrýval patnáct kilometrů vysočiny, než přepadl přes jižní okraj do pásma Moab-Marduk. Místo našeho přistání je vzdálené kilometr od nejbližšího pruhu úlomků. Linker mne sledoval k okraji pole zelených a modrých travin, byl zticha, s obavami se ohlížel za sebe, jako kdyby očekával, že mezi námi a přistávacím modulem něco náhle vyskočí. Ve své kabele jsem měl poznámkový blok a zastavil jsem se, abych si naskicoval některé z pilířů, které ještě Zimní vojáci nestrhli. Žádný z nich nebyl přes čtyři metry vysoký.

„Bojím se jich,“ řekl Linker přes vysílačku ve skafandru. Přestal jsem skicovat, abych se na něj podíval.

„Vážně?“ tázal jsem se ho s nádechem podrážděnosti. „Všichni se jich bojíme.“

„Nebojím se toho, že mi ublíží. Bojím se toho, co ve mně mohou vyvolat, pokud jim dám jen napůl příležitost. Nechci je nenávidět.“

„Ani Cobb je nenávidí,“ řekl jsem.

„Ale ano, nenávidí,“ řekl Linker pokyvuje hlavou v objemné přílbě. „Ale on se bojí o svůj život. Já se bojím o svou sebeúctu.“

Zavrtěl jsem helmou abych ukázal že nerozumím.

„Protože je nedovedu pochopit. Jsou iracionální. Nezdá se, že nás vidí. Běhají kolem nás, misionářů ze Země… nestarají se o to, jestli žijeme, nebo zemřeme. Přesto je musím respektovat — jsou to mimozemšťané. První inteligentní stvoření, se kterými jsme se kdy setkali.“

„Pokud jsou inteligentní,“ připomenul jsem mu.

„Ale jdi, Mercere, musejí být. Stavějí.“

„Stejně tak stavěly tyhle,“ řekl jsem a mávl rukou v rukavici k poli roztříštěných zelených láhví.

„Pokouším se vyjadřovat se jasně,“ řekl popuzeně. „Když jsem byl v Mexiku, nechápal jsem nacionalisty. Nebo komunisty. Obě strany byly ochotné zabíjet své vlastní lidi nebo nechat je hladovět, pokud tím dosáhnou nějakého nepatrného cíle. Bylo to šílené. Nenáviděl jsem dokonce ty, které jsme podporovali.“

„Marťani nejsou lidi,“ řekl jsem. „Nemůžeme očekávat, že pochopíme jejich motivy.“

„Vrací se to znovu, tady, nechápeš? Chci pochopit, vědět proč —“

Najednou vypnul svoje rádio, frustrovaně zvedl ruce, a vykročil zpět k přistávacímu modulu.

Naše automatické spínače cvakly a ozval se Cobb. „Je to tak, přátelé. Jsme rušeni poruchou. Nemůžu dostat spojení s Willym. Budeme se muset probít laserem.“

„Jsem na zpáteční cestě,“ řekl Linker. „Pomůžu ti ho dát dohromady.“

Během pár minut jsem byl na poli ruin sám. Posadil jsem se na povětrnostními vlivy poďobaném balvanu a znovu jsem vytáhl svůj skicák. Zmapoval jsem směry, ze kterých se k nám přibližovali a odkud nás napadali a srovnal je s polohou vajec, která jsme objevili.

Po čem jsem pátral, na základě tak směšně hubených podkladů, byl jasný vzorec migrace — řekněme, od líhní přímo k vycházejícímu slunci. Nic z toho nevzešlo.

Znechucen svým zoufalstvím jsem se pohroužil do chmurných myšlenek a když jsem vzhlédl… vyskočil jsem na nohy tak rychle, že jsem vyletěl dobré tři stopy do vzduchu, a jak jsem dopadl, vyvrkl jsem si kotník. Dva bílí Marťani na mě zírali svýma širokýma, bezvýrazně šedýma očima s dlouhými řasami. Prsty na jejich rukou — každý měl tři ruce, ale jenom dvě nohy — se chvěly jako myší vousy, ne z nervozity, ale protože pátraly po informaci. Byli jsme předtím příliš zaměstnáni jejich odháněním, abychom si mohli všímat jejich vzhledu. Ted', v rozpacích co udělat, jsem k tomu měl všechen čas na světě.

Na nohou se tři dlouhé prsty s plovací blánou setkávaly v podivném dvoukloubém kotníku, který dokonce ani teď nedokážu reprodukovat na papír. Jejich stehna se dmula svaly a byla pokrytá červeně a bíle tečkovanou kožešinou. Dovedli skákat a běhat jak vyplašený jelen — tolik jsem ze své zkušenosti věděl. Jejich boky byly hustě osrstěné. Vzpírali se mým několika semestrům školení v biologii tím, že měli mezi kyčlemi a krkem trojstrannou symetrii, a od kyčlí dolů dvojstrannou. Tři paže se setkávaly v důmyslných trojúhelníkových ramenech, zvedajících se ke krátkému krku a myšovitému obličeji. Uši se jim tyčily na vrchu hlavy a mohly se rozložit jako otevřené směrové antény, nebo se mohly stáhnout, když byly ohroženy.

Marťané byli rychlí, když chtěli být, a neměl jsem představu, co ještě by mohli kromě ruin jíst, a tak jsem nedělal žádné chybné pohyby.

Jeden z nich zaržál jako kůň, jeho hlas zněl v řídké atmosféře slabě a vzdáleně. Ten zvuk však musel být působivě silný, aby se dostal k mým malým, pod helmou schovaným uším. Podíval se za sebe, otočil hlavu o sto osmdesát stupňů. Srst na zádech se uznale vlnila. Pak se hlava, podobně jako u papouška, obrátila zpět, aby na mě klidně zírala.

Po půlhodině jsem se znovu posadil na balvan. Stále ještě jsem mohl vidět přistávací modul a záblesky linií křídel kluzáku, ale nebylo tu známky po Cobbovi či Linkerovi. Nikdo po mně nepátral.

Můj oblek prochládal. Pomalu jsem zkontroloval ukazatel své sady baterií a viděl, že ukazuje značné vybití. Opatrně, postupně, jsem vstal a oprášil si skafandr. Marťan napravo ode mne s sebou trhl, prsty se mu roztřásly, a já jsem s obavami zůstal ve své pozici. Rychlým pohybem svou zadní rukou vytáhl z husté srsti na zadku zelený vláknitý kus nosníku akvaduktového mostu a podal mi jej. Ten kus byl asi třicet centimetrů dlouhý, a okousaný kolem dokola. Napřímil jsem se, natáhl jednu ruku, a dar přijal.

Marťani se bez dalších okolků otočili a odskákali přes plošinu, běželi a skákali současně.

Svíraje svůj dar jsem se vrátil k přistávacímu modulu. Když jsem dorazil, prsty na nohou a na rukou jsem měl necitlivé.

Trojnožka ležela na zemi, nohy roztažené. Žebřík nebylo nikde vidět. Na chvilku mne zachvátila panika, myslel jsem si, že modul byl napaden — ale jelikož jsem ho předtím měl na očích, nezdálo se to pravděpodobné. Vlezl jsem do přepouštěcí kabiny modulu.

Uvnitř Linker svíral oběma rukama laser, jedním prstem se lehce, nervózně dotýkal nekryté a choulostivé tyčinky ze skandiového granátu. Cobb seděl na opačné straně kabiny, sotva dva metry od Linkera, a soptil.

„Co se hergot děje?“ zeptal jsem se, dýchaje si na prsty a podupávaje nohama.

„Poslouchej, Thoreau,“ řekl Cobb rozhořčeně, „zatímco ty jsi byl venku pohovořit si s přírodou, tady Gándhí se rozhodl zajistit, abychom nemohli ublížit žádnému z těch malých sladkých stvoření.“

Obrátil jsem se k Linkerovi a zaměřil se na ten granát a jeho nejistý prst. „Co děláš?“

„Nejsem si jist, Dane,“ odpověděl klidně, bez výrazu v obličeji. „Mám pevné přesvědčení, to je všechno, co vím. Musím být pevný. Jinak budu právě takový, jako jsi ty a Cobb.“

„Já mám také přesvědčení,“ řekl Cobb. „Jsem přesvědčen, že ti hrabe.“

„Vážně přemýšlíš o zlomení toho granátu?“ zeptal jsem se.

„Zatraceně vážně.“

„Můžeme je odrazit jinými věcmi, pokud budeme muset,“ argumentoval jsem. „Seismickými náložemi, vrtným dělem—“

„Nevnukuj Cobbovi žádné další nápady," řekl Linker.

„Ale jestliže zlomíš ten granát, nebudeme moci mluvit s Willym."

„Cobb viděl dva ze Zimních vojáků. Šel si na ně s tímhle zapytlačit." Linker zvedl laser, obličej měl stále bezvýrazný.

Na pár vteřin jsem přivřel oči, cítil jsem, jak mne zaplavuje vztek. „Ježíši. Cobbe, je to pravda?"

„Mířil jsem na ně, v případě že by bylo větší —"

„Chystal ses střílet?"

„Bylo toho zapotřebí. Mohl to být předvoj."

„To není moc rozumné," poznamenal jsem.

„Ani já si nejsem jistý, jestli jsem rozumný," řekl Linker, plně si vědom toho, jak jsme teď roztříštěni, onoho smutku, který jsme všichni cítili vyplouvat na povrch. Jeho oči připomínaly oči psa, pátraly v mém obličeji po známce pochopení.

„Udělám cokoli, co bude nezbytné k zajištění přežití nás všech," řekl Cobb. „Pokud to bude znamenat zabít pár Marťanů, pak to udělám. Pokud to bude znamenat neuposlechnutí velitele mise, pak to také udělám."

„Odmítl odložit laser, dokonce když jsem mu dal přímý rozkaz. To je vzpoura."

„S tímhle se nikam nedostaneme," řekl Cobb.

„Nechtěl bych ručit za tvůj zdravý rozum," řekl jsem Linkerovi. „Pokud zlomíš ten granát, tak ne. A za Cobbův bych ručit také nechtěl. Pytlačit na možná inteligentních mimozemšťanech." Vzpomněl jsem si na úlomek. Hergot, vždyť oni jsou inteligentní! Musí být, když se přiblíží k cizinci a dávají mu dar…. „Nevím, jaký druh teoretického tréninku pro případ prvního kontaktu bychom měli mít, ale pokud ne formálně, tak duchem musí být Linker ideálu blíž než ty."

„Teď bychom měli testovat vyztužení tlumiče a rovnat plochu před kluzákem. Až se dostaneme odtud, můžeme se hádat o filosofii celou cestu domů. A k tomu, abychom se dostali domů, potřebujeme laser."

Linker přikývl. „Jenom si odsouhlasíme, že jej nebudeme používat k ničemu jinému než ke komunikaci."

Podíval jsem se na Cobba, činil jsem konečné rozhodnutí, a přemýšlel jsem, jestli jsem se také nezbláznil. „Myslím, že Linker má pravdu.“

„Dobře,“ řekl Cobb mírně. „Ale bude z toho pořádnej průšvih, až podáme hlášení.“

„Průšvih je slabé slovo,“ řekl jsem. Tento záznam, dokonce pokud přežije, bude pravděpodobně po padesát či šedesát let — nebo déle — uchováván v úředních spisech, aby se „ochránilo cítění rodin“. Ale kdo může vzdorovat soudům lidí, kteří nás sem postavili? Rozhodně ne já, pokorný Thoreau na Marsu, jak mne označuje Cobb.

Dárek jsem svým společníkům neprozradil, dokud nebyl laser znovu namontovaný v modulu. Jednoduše jsem ho položil na stůl, zabalený do průhledného vzduchotěsného sáčku na vzorky, když odpočívali a srkali horkou čokoládu. Linker byl první, kdo jej zvedl a zmateně na mě pohlédl. „Těchhle máme dost, ne?“ zeptal se. „Tohle je okousané,“ poznamenal jsem a sáhl, abych přejel prstem po povrchu úlomku. Pak jsem jim řekl o těch dvou Marťanech. Cobb vypadal, že se rozhodně necítí ve své kůži. „Hryzali to ve tvé přítomnosti?“ zeptal se Linker.

„Ne.“

„Možná nabízeli jídlo,“ řekl Cobb. „Nabídka míru?“ Měl smutný výraz, jako kdyby všechna ta energie a vztek byly odplaveny a nezbývalo nic víc než lítost.

„Tohle je víc než jídlo,“ řekl Linker. Je to jako stélové písmo…. Ogam. Irové a Britové používali před stoletími něco podobného. Zářezy na povrchu kamene nebo hole — jakýsi druh abecedy. Ale tohle je složitější. Tady — tady je ovál—“

„Pokud to není stopa po zubu,“ řekl jsem.

„Jestli je to stopa po zubu nebo ne, není to náhodné. Vedle toho je pět dlouhých značek, a jeden znak asi poloviční délky než ostatní. To se zhruba rovná jednomu deimotickému měsíci — pět a půl dne.“

Můj respekt k Linkerovi vzrostl. Zvedl svá obočí, hledaje potvrzení, chtěl mi ten kus podat, pak se zarazil a obrátil se s tím ke Cobbovi. Velitel mise znovu dával dohromady rozladěnou posádku. Do očí se mi vedral závoj slz.

„Nemyslím si, že by již dosáhli nějaké vysoké úrovně technologie," řekl Linker.

Cobb vzhlédl od dárku a zazubil se. „Technologie?"

„Postavili zdi a stavby, které viděl Willy. Nemyslím si, že kdokoli z nás může tvrdit, že nemají v úmyslu měnit své prostředí. Pokud ze sebe nebudeme dělat blbce a říkat, že jejich práce nemá větší význam než bobří přehrady, musí nám být zřejmé, že se rychle vyvíjejí. Mohou používat úlomky se zářezy k předávání informací."

„Takže co je tohle?" zeptal jsem se a ukázal na dárek. „Možná je to předvolání," řekl Linker.

Zatímco jsem zaznamenával předchozí, Cobb odešel ven aby se podíval jak dlouho zabere vyčistit dráhu pro kluzák. Terén byl vybrán tak, aby na něm nebyly balvany — ale cokoli většího než pěst by nás mohlo nebezpečně stočit. Sáně byly připraveny. Dokončil jsem upevňování výztuh na tlumiči.

Kontrola kluzáku a kabiny. Během hodiny vyšleme Willymu laserem zprávu a udáme mu náš odhad ohledně startu a setkání.

Willy nám říká, že většina Mesogaey a Memnonie je pokryta zdmi. Záliv Meridiani, podle jeho teleskopických pozorování, je křížem krážem zbrázděn silnicemi či cestami. Bílí Marťané používají staré, pískem naplněné pryskyřičné nádrže k nějakému neznámému účelu.

Kráter Edom je zastavěný tak hustě jako město. To všechno za méně než dva dny. Musí tam pracovat miliony vyklubanců.

Teď zase přestanu a zkontroluji spouštění motorů kluzáku.

Linker a Cobb jsou mrtví.

Ježíši, jak bolí o tom psát.

Právě jsme zkoušeli automatický spouštěč raketových motorů, když přes plošinu vypochodovala horda Zimních vojáků, asi devadesát řad za sebou a dobré čtyři kilometry do šířky. Jsem si jist, že tu nebyli proto, aby nás dostali. Byl to jeden z těch migračních tahů, ztřeštěné masové prozkoumávání terénu, při kterém jen tak mimochodem srovnávali se zemí všechny akvaduktové mosty z posledního cyklu.

Dali nám příležitost. My jsme neodpověděli.

Linker dokončil čištění vzletové dráhy. Zastihli jej půl kilometru od modulu. Myslím, že ho prostě ušlapali k smrti. Pohybovali se mnohem rychleji, než může člověk běžet. Dovedu si představit jeho obličej s tázavě se zvedajícím obočím; možná se dokonce pokusil usmát nebo je přivítat pozvednutím ruky…

Nemohu to pustit z hlavy. Musím se soustředit.

Cobb věděl přesně, co má dělat. Myslím, že laser nenamontoval napevno — ponechal pár příchytek natolik volných, aby jej mohl během minuty sundat a snést dolů, připravený pro použití jako ruční zbraň. Vynesl jej před loď jenom v helmě a se zapnutým kyslíkem — venku je asi pět nebo šest stupňů, denní světlo — a vypálil na Zimní vojáky těsně předtím než se dostali ke kluzáku. Všude po okraji startovní dráhy jsou mrtví, umírající nebo oslepení Marťané.

Svým ztrátám nevěnovali pozornost. Neobtěžovali se s námi, jenom se tlačili kolem a dál a drželi se mimo prostor, který ostřeloval — okraj startovní dráhy.

Dovedou lézt jako opice. Zmizeli za okrajem plošiny.

Cobba se nedotkli. Zabila ho předřená šňůra laseru, na kterou šlápl, když se vracel dovnitř.

Kde jsem byl já? Uvnitř kluzáku a kontroloval jsem spouštění motorů. Vůbec nic jsem neslyšel. Když jsem se dostal ven, bylo po všem.

Laser je pryč, ale Willymu jsme již naše údaje vyslali. Dostal jsem odpověď. To je vše, co momentálně potřebuji. Na kluzáku a v kabině je všechno zapojené a přichystané.

Odstartuju sám. Na to stačím.

Až bude Willy ve správné poloze. Startovací hodiny běží. Všechno bude probíhat automatický.

Dostanu se na oběžnou dráhu.

Za dvě hodiny. Ještě míň. Nemohu je vzít dovnitř. Mohl bych, ale k čemu by to bylo? Na palubě družice nejsou žádná zařízení pro přechovávání mrtvých astronautů. Co mě bolí je to, že teď když zemřeli, budu mít větší rezervu, víc paliva. Tohle jsem nechtěl. Na to jsem nikdy nepomyslil, přísahám Bohu.

Křídla kluzáku pleskají ve větru. Vítr vane v příhodném úhlu, řídký ale rychlý, asi sto kilometrů za hodinu. Dost na to abych jej pocítil kdybych byl venku.

Možná už bude brzy po všem a já přestanu s psaním a přestanu cítit tu bolest.

Čekám. Právě je ten pravý okamžik pro start. Časové spínače, všechno je na automatiku. Bezmocně sedím a čekám.

Moje poslední instrukce: tři tlačítka a pokyn servomotorům roztáhnout křídlo do startovací šířky a zvýšit napnutí. Jak na plachetnici. Ukazují, že je vše v pořádku, křídlo je teď naplocho, čeká se na nejpříhodnější poryv větru a zážeh raketových motorů. Pak se složí do tvaru vhodného pro řídkou atmosféru, do tvaru křídel vážky.

Nějaký čas jsem strávil studiem marťanské anatomie, jak jsem odklízel z dráhy těch pár, které nechal Cobb projít. Ještě jich tam pár je.

Jednoho jsem zabil. Praštil jsem ho po hlavě geologickým kladívkem. Umřel stejně, jako umíráme my.

Linker zemřel nevinný.

Dělá se mi z toho špatně.

A je to tu. Raketové motory se zažehly.

Jsem v prvním vzdušném proudu. Druhá úprava křídel — přední i zadní fólie jsou odhozeny. Řítím se přímo do černého větru. Vidím hvězdy, dole vidím červené, hnědé a šedé barvy Marsu.

Třetí úprava křídel. Odhození všech křídel. Můj žaludek mi říká, že padáme. Zažehují se hlavní motory kabiny a dostávám se ven z kostry kluzáku. Vidím záři, cítím akceleraci, a křídla jsou hluboko dole po levé straně. Točí se jak dětská hračka.

Jsem na nízké, nestabilní oběžné dráze.

Blíží se Willy.

Poslední oběh před cestou domů. Nikdy jsem se tolik netěšil na to, až Willyho uvidím, jako teď. Vlezl jsem dovnitř přechodovým tunelem a požádal o pořádný doušek mizerné palubní vody. „Hej, Willy Ley," řekl jsem, „ty jsi ta nejkrásnější věc, jakou jsem kdy

viděl.“ Samozřejmě, všechno co udělal bylo, že se o mne postaral. Bez jakéhokoliv obviňování.

Teď je jediným přítelem, kterého mám.

Mluvil jsem s velením mise. Nebylo to příjemné. To bylo před hodinou. Teď sedím u dalekohledu, poté co jsem odstrčil Willyho senzory stranou, a zabývám se svým vlastním pozorováním a dohady.

Dosud Zimní vojáci — předpokládám, že to je jejich dílo — rozparcelovali a částečně zastavěli moře Tyrennhum, Hesperii, a moře Cimmerium. Něco kutí v Aethiopis. Jsem si jist, že touto dobou se dostali k přistávacím modulům dřívějších expedic v Syrtis Major a Minor. Nevím, co s nimi budou dělat. Možná je přidají jako stavební materiál na stavbu cest.

Možná jim porozumějí.

Nemám představu jací jsou, naprosto žádnou představu. Vyvíjejí se příliš rychle, možná to probíhá podle nějakého instinktivního plánu. Instinktu pro kulturu a technologii. Nemusejí být inteligentní způsobem, jakým my inteligenci definujeme, každopádně ne jako jedinci. Ale oni se vyvíjejí.

Možná jenom znovu přivádějí k životu, co jim zanechali jejich předci před padesáti, sto tisíci lety, než je dlouhé, teplé, vlhké marťanské jaro zahnalo pod zem a donutilo vystavět akvaduktové mosty.

V každém případě, na oběžné dráze jsem již půl druhého týdne. Za tu dobu se dostali z kolébky až do oblak.

Viděl jsem jejich balóny.

A také jsem viděl vzdálené ohně jejich raket, studeně modré a pronikavé jako plamen kyslíkovodíkových hořáků. Zdá se, že experimentují. Během pár dní to budou mít.

Měj se na pozoru, Kontrolo. Tihle udatní chlapci se dostanou daleko.

přeložil Jan Kristek
ilustroval Jiří Lhota